

DAPHNE DU MAURIER

PĂSĂRILE. Povestiri și nuvele | Daphne du Maurier
Veronica Focșeneanu - București: Orizonturi

2017

ISBN 978-973-384-0

PĂSĂRILE

Veronica Focșeneanu (trad.)

PĂSĂRILE

Povestiri și nuvele

Traducere și note: **VERONICA FOCȘENEANU**

Editura ORIZONTURI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DU MAURIER, DAPHNÉ

Pășările. Povestiri și nuvele / Daphne du Maurier;
trad.: Veronica Focșeneanu. - București : Orizonturi,
2017

ISBN 978-973-736-364-0

I. Focșeneanu, Veronica (trad.)

821.111

Corectori: *Emilia Leancă și
Rodica Chiriacescu*

Tehnoredactor: *Puiu Enache*

Coperta: *Puiu Enache*

The Birds and Other Stories – The Birds and The Little Photographer
Copyright © The Estate of Daphne du Maurier, 1952

The Breaking Point – The Alibi and The Menace
Copyright © Daphne du Maurier, 1959

Rendezvous and Other Stories – No Motive, Panic, Adieu Sagesse, Indiscretion and The Rendezvous
Copyright © Daphne du Maurier, 1980

„Prezenta ediție românească nu reproduce ediția originală *Birds and other Stories* publicată în anul 1952.

În ediția Editurii Orizonturi au fost incluse povestiri din următoarele volume: din volumul *The Birds And Other Stories*, povestirile: *The Birds* și *The Little Photographer*, din volumul *The Breaking Point* (1959), povestirile: *The Alibi* și *The Menace*, iar din volumul *Rendezvous And Other Stories* (1980), povestirile: *No Motive, Panic, Adieu Sagesse, Indiscretion* și *The Rendezvous*.”

Editura ORIZONTURI – București

B-dul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20

telefon: 021.317.76.79, 0744.531.333

e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro

PĂSĂRILE

Pe trei decembrie vântul s-a stârnit peste noapte și s-a făcut dintr-odată iarnă. Până atunci fusese o toamnă blândă, dulce. Frunzele atârnavă încă roșii-aurii în copaci, iar arbuștii nu-și pierduseră verdeața. Pământul răscolit de plug se arăta mănos.

Nat Hocken rămăsese cu o infirmitate din timpul războiului și de aceea primea pensie; la fermă nu lucra toată săptămâna. Se ducea doar trei zile și atunci se îndeletnicea cu diverse munci mai ușoare – ridica garduri, așeza acoperișurile de stuf și făcea reparații pe la acareturi. Cu toate că era căsătorit și avea copii, îndrăgea singurătatea. Prefera să muncească fără să aibă pe cineva prin preajmă. Se bucura nespus când i se dădea să înalțe câte un zăgaz sau să repare o poartă la celălalt capăt al peninsulei, unde marea împrejmua terenul fermei pe ambele laturi. Iar în zilele acelea, când se făcea amiază și sosea timpul să-și mănânce plăcinta coaptă de nevastă-sa, se așeza pe creasta stâncii și urmărea zborul pășărilor. Cel mai bine era toamna; chiar mai bine decât primăvara. Primăvara pășările zburau spre uscat preocupate, atente; erau conștiente de destinația lor; ritmul și ritualul vieții nu acceptau niciun fel de întrerupere. Toamna, cele care nu migraseră, ci rămâneau să-și petreacă iarna aici, erau cuprinse și ele de același îndemn năvalnic, dar pentru că nu aveau parte de zborul spre alte meleaguri, urmau un tipar știut numai de ele.

Poposeau pe peninsulă. În stoluri mari, agitate, neliștite, istovindu-se de atâta mișcare; ba rotindu-se, dând ocol în văzduh, ba așezându-se pe pământul arat ca să ciugulească, dar și atunci când se hrăneau nu erau înfometate, n-aveau chef. Neastâmpărul le împingea din nou spre înalțuri.

Negre și albe, stâncuțele și pescărușii se amestecau într-o tovărășie stranie, căutând un fel de izbăvire, niciodată mulțumite, niciodată domolite. Stoluri de grauri, foșnind ca mătasea, zburau spre pășunea reavănă, mânați de aceeași nevoie de mișcare, iar păsările mai mici – cintezele și ciocârliile – se risipeau din copaci pe arbuști ca și cum erau silite.

Nat le privea, și privea și păsările marine. Jos în golf, așteptau fluxul. Erau mai răbdătoare.

Scoicarii, fluierarii, ploierii și corlele zăboveau la marginea apei; pe măsură ce marea domoală mânca din plajă și se retrăgea lăsând fâșia de alge dezgolită și prundișul învolburat, păsările de apă alergau și se fugeau pe nisip. Apoi, erau și ele cuprinse de același freamăt. Țipau, șuierau, se chemau, atingeau în treacă apa liniștită și se îndepărtau de țăr. Repede, mai iute... și mai iute... și gata... erau înghițite de văzduh. Dar încotro, și de ce?

Îndemnul neostoit al toamnei, încărcat de nemulțumire, tristețe și neîmpliniri le prindea și pe ele în mreje, împingându-le să se adune în stoluri, să se rotească și să țipe; era musai să-și reverse tot neastâmpărul până la sosirea iernii.

Se prea poate ca păsările să primească un fel de mesaj toamna, un soi de avertisment, se gândi Nat, în timp ce-și mânca plăcinta așezat pe creasta stâncii. Vine iarna. Multe vor pieri. Păsările seamănă de fapt cu oamenii. De teama morții premature, se aruncă la fel ca ele în vârtejul unor munci istovitoare sau se dedau la nebunii.

Toamna asta păsările fuseseră mai agitate ca ori-când, neastâmpărul mai evident tocmai pentru că zilele erau liniștite. Spre apus, fermierul își mâna tractorul în susul și josul dealului, dar din când în când întreaga mașinărie, cu om cu tot, dispărea pentru o clipă acoperită de norul de păsări gălăgioase, rotindu-se în văzduh. Nat era convins că erau mult mai multe decât altădată. În fiecare toamnă urmau brazda plugului, dar nu în stoluri uriașe ca acum și nici atât de zgomotoase. Îi împărtăși și fermierului această idee când sosi vremea să sfârșească lucrul.

— Da, răspunse acesta, sunt mai multe păsări ca de obicei, am băgat și eu de seamă. Iar unele sunt chiar îndrăznețe, nici nu le pasă de tractor. Vreo doi pescăruși mi s-au apropiat atât de mult de cap azi după-masă încât am avut impresia că o să-mi smulgă șapca. Abia dacă vedeam pe unde ar, cu soarele în ochi și păsările astea... în jur... Cred că o să se schimbe vremea. O să avem o iarnă grea. De-asta sunt atât de neliniștite.

Traversând câmpurile și apucând-o pe drum spre casă, Nat zări păsările adunate în stoluri peste dealurile din vest, în ultima lucire a razelor de soare. Nu se simțea nici cea mai mică adiere, iar marea cenușie, liniștită, începea să se umfle. În arbuști, opățelul avea încă floare, iar aerul tremura mângâietor. Fermierul avusese totuși dreptate. Noaptea, vremea se schimbă. Dormitorul lui Nat dădea spre răsărit. Se trezi exact după ora două și auzi vântul pe horn. Nu vântul de nord care sosește odată cu vijelia și ploaia, ci vântul de răsărit, rece și uscat. Șuiera sinistru în coșuri și pe acoperiș o țigă desprinsă începu să zdrăngăne. Nat ascultă și auzi marea vuind în golf. Până și aerul din micuțul dormitor se răcise; pe sub pragul ușii se strecura spre pat un curent rece. Se înveli mai bine cu pătura, se apropie de nevastă-sa care dormea cu spatele la el și rămase în așteptare, atent, cuprins de o presimțire inexplicabilă.

Pe urmă desluși bătaia în fereastră. N-aveau viță în jurul casei care să se fi desprins și să lovească în geamuri. Trase cu urechea, dar bătaia nu conteni; enervat, se dădu jos din pat și se duse la fereastră. O deschise și în acea clipă ceva îi atinse mâna, repezindu-se la încheietura degetelor și zdrelindu-i pielea. Pe urmă văzu o pereche de aripi care fâlfăiră și dispărură peste acoperiș, în spatele casei.

Fusese o pasăre, dar ce fel anume n-ar fi putut spune. Probabil că vântul o mânase să-și caute adăpost pe pervaz.

Închise fereastra și se întoarse la pat, dar simțindu-și degetul umezit, puse gura la zgârietură. Pasărea îl rănise până la sânge. Se gândi că în căutare de adăpost, speriată și dezorientată, pasărea îl lovise pe întuneric. Se vârî din nou în pat și încercă să adoarmă.

Deodată bătaia se porni din nou, de data asta mai puternică, mai insistentă, iar soția, trezită de zgomot, se întoarse spre el și-i spuse:

— Du-te și închide fereastra, Nat, zdrăngăne.

— Am fost, dar e o pasăre care încearcă să intre în casă. N-auzi vântul? Bate dinspre răsărit și împinge păsările să-și caute adăpost.

— Gonește-le! Nu pot să dorm din cauza zgomotului.

Nat se duse din nou la fereastră și de data asta, când o deschise, pe pervaz văzu așezate nu una, ci zeci de păsări; se repeziseră toate spre el, atacându-l.

Nat strigă, lovi cu brațele, le goni. Ca și prima, își luă zborul peste acoperiș și dispărură. Lăsă iute geamul jos și puse zăvorul.

— Ai auzit? întrebă el. S-au repezit la mine. Au încercat să-mi scoată ochii.

Rămase lângă fereastră, scrutând întunericul, dar nu reuși să distingă nimic. Soția, toropită de somn, mormăi ceva din pat.

— Nu pricep, spuse Nat înfuriat de reacția ei. Ți-am spus că pe pervaz s-au adunat păsări care încearcă să intre în casă.

Deodată, dinspre camera copiilor, pe partea opusă a coridorului, se auzi un strigăt de spaimă.

— E Jill, spuse soția care, trezită de zgomot, se ridicase în capul oaselor. Du-te să vezi ce s-a întâmplat.

Nat aprinse lumânarea, dar când deschise ușa de la dormitor să traverseze coridorul, curentul de aer o stinse.

Urmă un al doilea țipăt îngrozit, de data asta de la amândoi copiii, și, orbecăind, ajunse la ei în cameră; simți în întuneric fâlfâit de aripi. Fereastra era larg deschisă. Prin ea intrau păsările, lovind mai întâi tavanul și pereții, pe urmă virau brusc în mijlocul zborului și se repezeau spre paturile copiilor.

— Stați cuminți, sunt aici, urlă Nat, iar copiii îi săriră în brațe țipând, în vreme ce în întuneric, păsările își luau avânt și se năpusteau din nou spre el.

— Ce e, Nat, ce s-a întâmplat, strigă nevastă-sa din dormitorul celălalt; împinse grăbit copiii prin ușă, pe coridor, apoi o închise; rămase singur în camera lor, cu păsările.

Înșfăcă o pătură din patul cel mai apropiat și, răsu-cind-o ca pe o armă, începu să lovească cu ea în aer, în toate direcțiile. Auzea bufnetul trupurilor, zburătăcitură aripilor, dar nu reușea să le biruie, căci reveneau con-tinuu în atac, ciugulindu-l de mâini, de cap – ciocurile mici și ascuțite se înfigeau ca dinții furculiței. Pătura se transformă într-o armă de apărare; o înfășură în jurul capului și apoi, în bezna care-l înconjura, începu să lo-vească în ele cu mâinile goale. Nu îndrăzne să ajungă în vreun fel la ușă și s-o deschidă, de teamă că păsările îl vor urma.

Cât s-a luptat cu ele în întuneric n-ar fi putut spune, dar în cele din urmă bătaia aripilor se rări și se retrase-ră, iar prin țesătura păturii întrezări lumină. Așteptă cu urechile ciulite; nu se auzea niciun sunet, cu excepția plânsului agitat al unuia dintre copii în dormitorul celălalt. Fâlfâitul, vibrarea aripilor încetase.

Își luă pătura de pe cap și privi în jur. Lumina dimineții reci și cenușii dădea la iveală interiorul camerei. Zorii și fereastra deschisă ademeniseră afară păsările vii. Cele moarte zăceau pe podea. Nat privi leșurile mărunte, șocat și îngrozit. Erau toate, fără nicio excepție, păsări mici. Probabil că numărul lor se ridica la vreo cincizeci. Prihori, vrăbii, pițigoii albaștri și cenușii, ciocârlii, cinteze, păsări care conform legilor naturii nu-și părăseau stolul și nici teritoriul. Acum însă se uniseră în dorința lor de atac și se distruseseră lovindu-se de pereții dormitorului, sau fuseseră omorâte de el în timpul luptei. Unele își pierduseră penele, altele aveau pe ciocuri sânge – sângele lui.

Îngreșat, Nat se duse la fereastră și privi dincolo de peticul de grădină, spre câmpuri.

Era un ger tăios, iar pământul avea aspectul negru și dur al înghețului. Nu înghețul alb al zăpezii, care să lucească în soarele de dimineață, ci cel uscat pe care îl aduce vântul de răsărit. Marea mai agitată acum din cauza refluxului, cu spuma albă în vârful creștelor, se spărgea cu zgomot de țărnelor golului. Nu se vedea nici urmă de păsări. Nu ciripea nicio vrăbie în tufișurile de dincolo de poarta grădinii, niciun sturz sau mierlă care să caute în iarbă după mâncare. Nu se auzea decât vântul de răsărit și marea.

Închise fereastra și ușa de la dormitorul mic; traversă înapoi coridorul și intră la el în cameră. Soția stătea în capul oaselor în pat, cu un copil adormit lângă ea, cel mic în brațe, cu un plasture pe obraz. Draperiile erau

trase mult peste geamuri, lumânările aprinse. În lumina gălbuie, chipul ei părea o mască de paie. Scutură din cap tăcută.

— A adormit acum, șopti ea, dar foarte greu. L-a tăiat ceva; avea sânge în colțul ochilor. Jill mi-a spus că păsările i-au atacat. Cică s-ar fi pomenit cu ele în cameră.

Se uită la el căutându-i privirea spre confirmare. Părea speriată, năucită. Nat nu voia ca ea să-și dea seama că și el era zdruncinat, aproape răvășit de evenimentele din ultimele ore.

— Dincolo sunt păsări, spuse el, păsări moarte, vreo cincizeci. Prihori, pitulici, toate păsările mici din împrejurimi. Parcă le-a apucat strechea de când cu vântul de răsărit.

Se așeză pe marginea patului, lângă ea, și-i luă mâna.

— Din cauza vremii, spuse el, asta trebuie să fie, de la vremea urâtă. Poate nici nu sunt păsări din împrejurimi. Au fost mânate de undeva, din interiorul țării.

— Dar, Nat, șopti ea, abia în noaptea asta s-a schimbat vremea. N-a căzut deloc zăpadă ca să le alunge. Și nici nu sunt flămânde. Au mâncare destulă acolo, pe câmp.

— Din cauza vremii, repetă Nat. Ascultă la mine, vremea e de vină.

Nat avea chipul tras și obosit, ca al ei. Se priviră o vreme fără să vorbească.

— Cobor să fac un ceai, spuse el.

Priveliștea bucătăriei îl îmbărbătă. Ceșcutele și farfuriile aranjate ordonat în bufet, masa și scaunele, ghemul de lână al soției pe scaunul de răchită, jucăriile copiilor pe dulapul din colț.

Se lăsă în genunchi, scormoni tăciunii și aprinse din nou focul. Vreascurile cuprinse de flăcări readuseră atmosfera firească; ibricul din care ieșeau aburi și ceainicul cafeniu răspândeau tihnă și siguranță. Își bău ceaiul

și umplu o ceașcă să-i ducă și soției. Pe urmă se spală, își pune cizmele și deschide ușa din spate.

Cerul era plumburiu și apăsător, iar dealurile cafenii care luciseră în soare cu o zi înainte păreau întunecate și golașe. Vântul de răsărit despuise ca un brici copacii, iar frunzele, scortoase și uscate tremurau și se împrăștia cu fiecare rafală. Nat scormoni pământul cu cizma. Era bocnă. Nu mai pomenise o schimbare a vremii atât de bruscă și de aprigă. Iarna uscată se lăsase într-o singură noapte.

Copiii se treziseră. Se auzea de sus sporovăitul lui Jill, iar micuțul Johnny începuse să plângă din nou. Nat desluși glasul nevestei care-l liniștea, îl alina. Nu peste mult timp coborâră toți. Le pregătise micul dejun. Ziua începu să se desfășoare după tipicul cunoscut.

— Ai gonit păsările? întrebă Jill, liniștită acum din cauza focului din bucătărie, a luminii zilei și a micului dejun.

— Da, nu mai e niciuna, spuse Nat. Vântul de răsărit le-a adus. Erau speriate și dezorientate, căutau un adăpost.

— Au încercat să ne ciugulească, spuse Jill. S-au repezit la ochii lui Johnny.

— De frică, răspunse Nat. Nu știau unde se află, în bezna din cameră.

— Sper să nu mai vină, spuse Jill. Poate că dacă le punem niște pâine pe pervaz or să mănânce și or să zboare.

Își termină micul dejun și-și luă căciulița, cărțile de școală și ghiozdanul. Nat nu scoase niciun cuvânt, dar soția îi aruncă o privire peste umăr.

— O conduc până la autobuz, spuse el, nu mă duc azi la fermă.

Și în vreme ce copilul se duse în camera de baie să se spele, îi spuse soției:

— Să nu deschizi nicio fereastră și nicio ușă. Ca să nu avem vreo surpriză. O să trec pe la fermă. Vreau să aflu dacă au auzit ceva azi-noapte.

Plecă cu fetița. Copilul mergea pe drum și se părea că uitase experiența din noaptea trecută. Topăia în fața lui, răvășind frunzele, cu chipul biciuit de frig și îmbujorat sub căciulița cu ciucure.

— O să ningă, tăticule? întrebă ea. S-a făcut frig. Nat privi cerul posomorât și simți vântul șfichiindu-i umerii.

— Nu, n-o să ningă, răspunse el. E o iarnă uscată, Brusc începu să cerceteze cu privirea arbuștii după păsări, apoi păduricea de deasupra fermei unde se adunau corbii și stăncuțele. Nici urmă de ele. În stație erau și alți copii. Încotoșmănați ca și Jill, cu chipurile albe pișcate de ger.

Jill alergă la ei, fluturând din mână.

— Tăticu' spune că n-o să ningă, striga ea, o să avem o iarnă uscată.

Nu pomeni nimic de păsări. Începu să se îmbrânceană și să se hârjonească cu o altă fetiță. Autobuzul cobora anevoie dealul. Nat așteptă până se urcă Jill, pe urmă se întoarse și o porni spre fermă. Nu era ziua lui de lucru, dar voia să se convingă că totul era în ordine. Jim, văcarul, zdrăngănea niște fiare prin curte.

— Stăpănu' e pe-aici? întrebă Nat.

— S-a dus la piață, răspunse Jim. Doar e marți azi, nu? Și dădu colțul hambarului cu pași greoi. N-avea timp de el. Lumea zicea că Nat era om cu carte. Se ocupa cu cititul și treburi de-astea. Uitase că era marți. Dovadă cât îl zdruncinaseră evenimentele din noaptea trecută. Se duse la ușa din spate a fermei și o auzi pe doamna Trigg în bucătărie, fredonând un cântec după radio.

— Sunteți înăuntru, doamnă? strigă Nat.

Femeia veni la ușă. Zâmbea. Era robustă și plăcută la înfățișare.

— Bună ziua, domnule Hocken, spuse ea. De unde vine oare frigul ăsta groaznic? Din Rusia? N-am mai pomenit o asemenea schimbare de temperatură. Și cică nu s-a terminat, am auzit la radio. E ceva în legătură cu cercul polar.

— N-am deschis radioul în dimineața asta, spuse Nat. Adevărul e că am avut niște necazuri azi-noapte.

— S-au îmbolnăvit micuții?

— Nu...

Nici nu știa cum să-i explice. Acum, în plină zi, bățalia cu păsările ar fi sunat ca o absurditate.

Încercă să-i spună doamnei Trigg ce se întâmplase, dar îi citea în priviri că interpreta totul ca rezultatul unui coșmar.

— Chiar erau păsări adevărate, spuse ea zâmbind, cu pene și fulgi? Nu cumva erau niște creaturi mai ciudate, în genul celor pe care le văd bărbații după ora închiderii sâmbătă seara?

— Doamnă Trigg, spuse el, pe podeaua din dormitorul copiilor zac cincizeci de păsări moarte – prihori, pitulici și altele ca ele. S-au repezit la mine și au încercat să-i scoată ochii și lui Johnny.

Doamna Trigg îl privi neîncrezătoare.

— Ei, mă rog, poate le-o fi împins gerul. Când s-au trezit în dormitor n-au mai știut ce e cu ele. Sau or fi fost păsări de prin alte părți, de pe la cercul polar.

— Nu, spuse Nat, erau păsări pe care le vedem pe la noi în fiecare zi.

— Ciudat, spuse doamna Trigg; chiar că nu există nicio explicație. Ar trebui să scrii la „Guardian”. Poate îți dau ei vreun răspuns. Ei, mă duc și eu acum la ale mele.

Dădu din cap, zâmbi și se înapoie în bucătărie. Nat, nemulțumit, se îndreptă spre poarta fermei. Dacă n-ar fi fost stârvurile din dormitor, pe care trebuia să le strângă

și să le îngroape undeva, și lui i s-ar fi părut că povestea era cam exagerată.

La poartă îl întâlni pe Jim.

— Ai avut probleme cu păsările? îl întrebă Nat.

— Păsări? Ce păsări?

— Ne-am pomenit cu ele azi-noapte – zeci de păsări au intrat în dormitorul copiilor. De-a dreptul agresive.

— Ha?

Jim pricepea cam greu.

— N-am mai auzit ca păsările să se poarte agresiv, rosti el în cele din urmă. Uneori chiar parcă se domesticesc. Le văd la fereastră când vin după firimituri.

— Păsările de azi-noapte nu erau deloc blânde.

— Nu? Se poate. Le-o fi fost foame. Presară-le și tu niște pâine.

Și Jim manifesta aceeași lipsă de interes ca și doamna Trigg. La fel cum se întâmplase și cu raidurile aeriene din timpul războiului, îi trecu lui Nat prin minte. Nimeni de pe meleagurile astea nu a știut prin câte au trecut și ce au văzut cei din Plymouth. Trebuie să pătimești tu însuși ca să dai crezare. Se înapoie pe uliță și sări pârleazul spre casă. O găsi pe soție în bucătărie cu micuțul Johnny.

— Te-ai întâlnit cu careva? întrebă ea.

— Cu doamna Trigg și Jim, răspunse el. Am impresia că nu m-au crezut. Oricum, pe acolo nu s-a întâmplat nimic.

— Să aduni păsările alea, spuse ea. Nu îndrăznesc să intru în cameră să fac paturile. Mi-e frică.

— N-are de ce să-ți fie frică, spuse Nat. Sunt moarte, nu?

Se duse cu un sac și aruncă în el trupurile înțepinite unul câte unul. Da, erau cincizeci, așa cum spusese. Niște păsări de rând din tufișuri, niciuna din ele măcar